

MINDENT ELOLVASVA
TANULMÁNYOK
KISS ZOLTÁN TISZTELETÉRE

DOLGOZATOK
A CSORBA GYŐZŐ KÖNYVTÁR
HELYISMERETI GYŰJTEMÉNYÉNEK
MŰHELYÉBŐL
5.

CSORBA GYŐZŐ KÖNYVTÁR KIADVÁNYAI

LETÖLTHETŐ

A pécsi Csorba Győző Könyvtár Helyismereti Gyűjteménye 2014 óta jelenteti meg a gyűjteményben folytatott kutatások eredményeit, illetve az évente megrendezett helyismereti konferenciák előadásainak írott változatát színvonalas tanulmánykötetekben. 2023 nyarán a sorozat részeként vehettek kézbe az olvasók egy értékes kötetet, mely Kiss Zoltán könyvtáros előtti tiszteleg. A tanulmánygyűjtemény különlegességét az adja – ahogy a szerkesztő előszavában is felhívja rá figyelmünket –, hogy ritkán jelenik meg közgyűjteményben dolgozó könyvtáros tiszteletére ünnepi tanulmánykötet. Kiss Zoltán esetében azonban indokolt ez a tiszteleg, hiszen könyvtárosi, szaktájékoztató munkája mellett kutatóként több tudományos munkát jegyez, bibliográfusi tevékenységét sokak által gyakran forgatott, Baranyához kötődő bibliográfiák is jelzik. Kollégaként – ahogy azt a recenzió szerzője is tanúsíthatja – mindig segítőkész, örömmel ad tanácsot, olvasnivalót, lelkesen osztja meg kutatásainak eredményeit.

A tisztelegő kötet első írása rendhagyó, hiszen nem egy hivatalos életrajzot olvashatunk, hanem az ünnepelt, Kiss Zoltán korábbi rövid visszaemlékezéseit, reflexióit gyűjtötték csokorba a szerkesztők. A mo-

Mindent elolvasva

Tanulmányok Kiss Zoltán tiszteletére

nológok egy könyvtáros szürke életéből – a cím ellenére egy korántsem szürke – nagyon színes életutat tár elénk a gyermekkori pillanatképektől a könyvtárossá válásig, a legérdekesebb kutatási témáig, megjelent művekig. A kötet végén Kiss Zoltán műveinek, előadásainak jegyzéke segíti a tájékozódást.

A kötet további írásait egykori és jelenlegi kollégák, barátok, kutatótársak jegyzik. Az első tematikus egység a könyvtárak és könyvtárosok életébe enged bepillantást. Kissné Heinrich Szilvia és Kisszabóné Trapl Ivett esszészerű tanulmá-

nya az ókortól napjainkig tekinti át a könyvtárosi szerep, feladatkörök változását, részletes betekintéssel a pécsi könyvtárak, kiemelten a Csorba Győző Könyvtár történetébe. Kovácsné Sorossy Csilla *A hanglemeztől az online zenehallgatásig* címmel a könyvtár zeneműtárának történetét mutatja be a szerény kezdetektől a pécsi Tudásközpont épületében ma működő és színes szolgáltatásokat nyújtó Zeneműtárig. Zókané Bozsik Anna a sokak által használt és népszerű *Baranyai neves személyek adatbázis* történetét és szerkesztésének tapasztalatait mutatja be tanulmányában. Az adatbázis alapját az 1970-es évek cédulagyűjteménye adta, az adatbázis 2012-től vált nyilvánossá, jelenleg 10 ezer, Baranyához köz-

tódó személy életrajzi adatait tartalmazza. Csorba-Simon Eszter írása a büntető-végrehajtási intézetek nevelő-oktató munkájáról szintén áttekintéssel indul: az ókortól a 20. századig mutatja be a büntetés bőrtönnel, elzárással sújtott formáit. A szerző részletesen kitér a magyarországi börtöntörténetre is, majd ennek nevelési-oktatási aspektusát tárgyalja.

A *Történelem és örökség* című részben Pécs és Baranya megye 19–20. századi múltjából villantanak fel a szerzők egy-egy pillanatképet. Boda Miklós tanulmánya Halász Mihály plébánosról szól, aki 1870-es nyugdíjba vonulása után bejárta egész Európát. Élményeit három könyvben és számtalan újságcikkben tette nyilvánossá. Huszár Zoltán és H. Prikler Renáta a Pécs város gazdasági fejlődésében jelentős szerepet játszó Dunagőzhajózási Társaság ritkán vizsgált tevékenységét, az iskolafenntartói rendeltetését mutatja be a mecsekszabolcsi népiskola kapcsán. Mendöl Zsuzsanna egy sokak által ismert

pécsi épület, a Rákóczi út 68., ma a Liszt Ferenc Zeneiskola főépületének és tulajdonosainak történetét tárja az olvasók elé. Gyánti István a baranyai vörösteror kutatásához ad új adatokat. Az 1919-es proletárdiktatúra helyi rend- és honvédelmi szerveinek, a túszzedés gyakorlatának, a forradalmi törvényszékek és a terrorcsapatok működését tekinti át. Tegzes Ferenc a török hódoltság alóli 250 éves felszabadulás évfordulójára rendezett, 1936–37-ben tartott mohácsi ünnepségekről emlékezik meg írásában. Weber Adrienn izgalmas kutatásmetodikai cikkében arra keresi a választ, hogy miért találkozunk a sajtóforrásokban több évszámmal

„A pécsi Csorba Győző Könyvtár Helyismereti Gyűjteménye 2014 óta jelenteti meg a gyűjteményben folytatott kutatások eredményeit”

is a Bartók Béla Férfikar alapítási éveként. Milyen narratívák állhatnak az egyes alapítási évek meghatározása mögött? Pucz Péter szintén egy szövevényes történetet jár körül írásában a Pécsi Mecsek FC és elődeinek 1949-től induló és a mai napig nyúló történetét. Erdős Zoltán *Lehetséges Baranya* című tanulmányának alapját a szerző által 2022-ben végzett kérdőíves felmérés adta, melynek célja a megyéhez kapcsolódó identitás vizsgálata volt.

A *kontextus alakzatai* című záró rész két tanulmánya irodalomelméleti témákat jár körül. Bókay Antal írásá-

„ritkán jelenik meg közgyűjteményben dolgozó könyvtáros tiszteletére ünnepi tanulmánykötet”

ban József Attila 1930-as évekre kiforrott, jelentős verseket felvonultató késő modern tárgyias líráját mutatja be. A záró tanulmányt Medve A. Zoltán jegyzi *Két part és a híd* címmel, melyben néhány kortárs magyar szerző horvát nyelvre fordíthatóságának nehézségeiről, kihívásairól ír sok szemléletes példával.

A tanulmánykötet írásait gondosan válogatott, jó minőségű képanyag kíséri, melyek közül sok-sok kapcsolódik Kiss Zoltán munkahelyéhez, a Csorba Győző Könyvtárhoz és jogelőző intézményeihez. Meg kell itt jegyezni azt is, hogy Kiss Zoltánról a gyermek- és fiatalkori képein kívül – talán az ő szerevényéért is – nem szerepel portré a kötetben. Azonban kollegáinak a *Könyvtáros átalakulásai* című tanulmányba si-

került becsempészni egy fotót az ünnepeltől (40. oldal).

A képanyag mellett az írásokat angol nyelvű összefoglaló és tudományos igényű nyelv összeállított irodalomjegyzék kíséri.

Dezső Krisztina

Szerk.: Erdős Zoltán.

Pécs, Csorba Győző Könyvtár, 2023. – 265 p., ill.

(Csorba Győző Könyvtár kiadványa, 9.)
(Dolgozatok a Csorba Győző Könyvtár Helyismereti Gyűjteményének műhelyéből, 5.)

Megjelent a Pálos olvasókönyv

A Magyar Pálos Rend és az OSZK évtizedes együttműködésének újabb eredményeként megjelent a Pálos olvasókönyv.

A 750 oldalas irodalmi antológia az egyetlen magyar alapítású és ma is létező férfiszereztesrend történetét, kiemelkedő alakjait irodalmi szemelvények és teljes művek segítségével mutatja be.

Az ismeretterjesztés céljából készült kiadvány lapjain pálosoktól és pálosokról olvashat az érdeklődő.

A fejezeteket és az egyes témákat esszék vezetik be, amelyek háttérrel adnak az adott részben szereplő témáknak és személyeknek.

A pálos szerzők – köztük Gyöngyösi Gergely, Ányos Pál, Versegly Ferenc és Virág Benedek – művei mellett a rendről, illetve a renddel kapcsolódóan számos jeles magyar szerzőtől talál alkotást az olvasó – Arany Jánostól, Kosztolányi Dezsőtől és Weöres Sándoron át Szepesi Attiláig, Jókai Mórtól, Gárdonyi Gézáig és Márai Sándoron keresztül Tandori Dezsőig.

A pálos rend és az OSZK közös kiadásában megjelent kötet célja az érdeklődés felkeltése pálos szerzők művei, illetve a pálosokhoz kapcsolódó irodalmi művek s ezen keresztül a rend iránt.

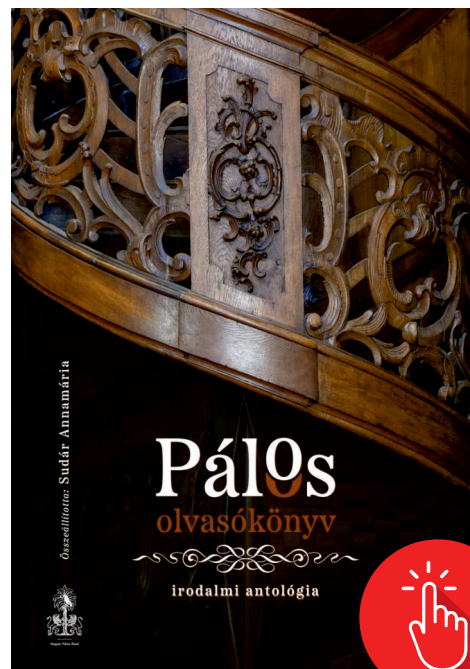
A kötetet válogatta, szerkesztette, az előszót, valamint a fejezetek bevezető szövegeit a szakirodalom felhasználásával írta és a jegyzeteket összeállította:

Sudár Annamária
(Főigazgatói Kabinet)

A szakmai lektorálás
Mann Jolán (Főigazgatói Kabinet) és
Sarbak Gábor (ELKH-OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport) munkája.

Könyvterv és nyomdai előkészítés:
Török Máté.

A kötet kapható az **OSZK boltjában**, illetve megrendelhető a **kiadvanytar@oszk.hu** e-mail címen.

Pálos olvasókönyv

irodalmi antológia

Összeállította: Sudár Annamária
Magyar Pálos Rend – Országos Széchényi Könyvtár, Budapest, 2023.
750 oldal

ISBN 978 615 823 180 0

MEGRENDELHETŐ

6930 Ft